

Enheten för naturvård

Kolarmoraåskogen SE0110245

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20Beteckning
511-44877-2016

Namn	Kolarmoraåskogen	Areal	31,3 ha
Natura 2000-kod	SE 0110245		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Holmens Bruk AB		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
9050	Näringsrik granskog	21,3	68
9080	*Lövsumpskog	1,2	3,8

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Denna art finns upptagen i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns även andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella arter i tabell 2.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
1386	Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>

Bevarandesyfte för Kolarmoraåskogen

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer och arter nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44877-2016

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arterna och livsmiljöerna.

Kolarmoraåskogens prioriterade bevarandevärde och huvudsakliga motiv för utpekande är livsmiljön näringsrik granskog (9050).

Natura 2000-området ingår i ett större område utpekat som skoglig värde-trakt (Vällan-Aspdalssjöns värde-trakt) i Stockholms läns strategi för formellt skydd av skog. Trakten utgörs av ett större vildmarkspräglad skogslandskap och skogarna är ofta, liksom Kolarmoraåskogen, kalkpåverkade. Kolarmoraåskogen ingår också i ett riksintresseområde för naturvården (NRO01006) som innefattar skogsområdet längs Kolarmoraåns sjösystem och norr därom som innehåller flera mycket värdefulla kärnområden av naturskog och andra skogar med höga naturvärden.

Runt Kolarmoraåskogen finns gott om skyddade områden. Hela 14 naturreservat och/eller Natura 2000-områden och som innefattar skogliga värden finns inom en radie av sju kilometer runt objektet, varav ett par också inkluderar livsmiljön näringsrik granskog (9050). Därutöver finns ytterligare några biotopskyddsområden inom radien. Detta torde innebära goda spridningsmöjligheter för många av livsmiljöns typiska arter.

Prioriterad åtgärd för området är att slutföra arbetet med att bilda naturreservat i området för att ge Kolarmoraåskogen ett formellt skydd. Några prioriterade skötselåtgärder finns inte för området.

Bevarandemål för Kolarmoraåskogen

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arterna och livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

Näringsrik granskog (9050)

- Arealen näringsrik granskog ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän till riklig förekomst av gamla träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt till påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd), i detta område främst asp men även ek och enstaka andra ädla lövträd.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Kontinuerlig förekomst av tall och gran ska upprätthållas.
- De lövrika partier ska bibehållas som lövdominerade eftersom många av de rödlistade arterna är knutna till asp och ädla lövträd.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44877-2016***Lövsumpskog (9080)**

- Arealen lövsumpskog ska bibehållas
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en riklig förekomst av gamla träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Sumpskogen ska domineras av al och björk med rotsöcklar.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Kontinuerlig förekomst av al och björk ska upprätthållas.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Livsmiljön ska inte påverkas av lokal övergödning.
- Livsmiljön ska vara opåverkad av dikning eller dämning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

Grön sköldmossa (1386)

- Populationen av grön sköldmossa ska vara livskraftig.
- Artens livsmiljö ska bibehållas och vara i ett gynnsamt tillstånd och erbjuda kontinuitet av lågor och stubbar i olika nedbrytningsstadier.

Beskrivning av området

Området är beläget i länets nordvästra del, nära gränsen mot Uppsala län, ca 1 mil väster om Hallstavik. Närmare bestämt nordnordväst om Lortfjärden vid Aspdalssjöns nordvästra del. I väster gränsar området mot björkdominerad sumpskog, öppen vassdominerad myrmark och Kolarmoraån. Det finns ingen kalmark i direkt förbindelse med området. Längre öster ut finns en hög andel kalmark och ungskog. Det finns gott om värdefulla skogsmiljöer både i nära anslutning och längre ifrån.

Strax sydost om detta område finns ytterligare skogsmark med nyckelbiotopskvaliteter som bör skyddas. Det är sumpskogsmiljöer och lövrik granskog på delvis kalkrik mark. Det finns flera fina reservat inom några kilometers avstånd. I nordost finns Grundsömossarnas naturreservat, i sydost finns flera reservat utmed Aspdalssjöns norra strand. I västlig riktning i anslutning till sjön Vällen i Uppsala län, finns ytterligare reservat och stora nyckelbiotoper .

Området har tidigare troligen hävdats genom extensivt skogsbete i kombination med vedtäkt. Ingen avverkning är utförd under senare tid, vilket gör att skogen utvecklat en mer eller mindre naturskogsartad karaktär. Troligen har verksamhet av kolning skett i angränsande skogar. I området ingår ett parti med planterad gran i 40- årsåldern i den södra delen och en trivial 70- årig gallrad barrblandskog nordost om vändplanen. En kraftledning löper genom områdets centrala del.

BEVARANDEPLAN**Datum**
2016-12-20**Beteckning**
511-44877-2016

Området består av två naturtyper, varav den största delen består av näringsrik granskog. Trädskiktet domineras av gammal gran med delvis rikligt inslag av gammal rötskadad asp, gammal ek, enstaka lind, lönn, ask, delvis tall och triviala lövträd. Marken är småkuperad med insprängda små fuktdrag och enstaka blockiga partier. En mindre bäck finns i den södra delen. Vegetationen domineras av örter och gräs. Många örter tyder på att marken är kalkrik. Frekvensen död ved är måttlig. I den södra delen med trivial granskog i 40-års åldern, finns några luckor med gammal rötskadad asp och enstaka ek. Det finns en grov en ca 25 cm grov. Några av asparna är bevuxna med aspelelav och lunglav.

Observerade arter:

Nästrot, tvåblad, vårärt, underviol, myskmadra, brudborste, ormbär, missne, lundelm, tibast, lunglav (fertil), aspelelav, skinnlav, slanklav, stuplav, korallblylav, gammelgranslav, rostfläck, grön sköldmossa, aspfjädermossa, trubbfjädermossa, kötticka, granticka, rutsinn, kamjordstjärna, gul fingersvamp, fjällig taggsvamp. Enligt uppgift skall blackticka, gränsticka och liten blekspik tidigare observerats.

Den andra delen av området består av lövsumpskog av fennoskandisk typ. Trädskiktet består här av 50 - 70-årig al och björk med enstaka inslag av ask och yngre gran. Marken är fuktig – blöt. Jordarten domineras av torv och lera. Hydrologin är minimalt påverkad. Kolarmoraån rinner ca 150 m sydväst om sumpskogen. Ett större sumpskogskomplex med björkdominerad skog gränsar mot området i väster. Frekvensen död ved är sparsam. Trädens rotsocklar är ganska svagt utvecklade. Vegetationen domineras av vass, starr, gräs. Noterade arter är bl.a. missne, kärrbräken, strandklo, topplösa, svärdslilja och spärrvitmossa.

Beskrivning av arter och livsmiljöer**Näringsrik granskog (9050)**

Naturtypen representeras i området av gammal grandominerad skog med delvis inslag av gammal tall, triviala lövträd, delvis riklig förekomst av gammal asp, ek och enstaka andra ädla lövträd. Skogen är naturligt uppkommen genom självföryngring och har delvis en naturskogsartad karaktär. Viktiga faktorer är gammal grov rötskadad gran och asp, gamla senvuxna ädellövträd med håligheter och mulm, gammal grovbarkig tall, god tillgång av död ved i olika nedbrytningsstadier, hög och jämn mark- och luftfuktighet, kalkrik mark och beskuggade mossbeklädda block. Flera rödlistade arter och typiska arter för biotoptypen är observerade (se ovan).

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44877-2016

***Lövsumpskog (9080)**

Naturtypen representeras i området av en al- och björkdominerad sumpskog i 50- 70års åldern med enstaka förekomster av ask och yngre gran. Frekvensen död ved är sparsam. Trädens rotsocklar är svagt utvecklade. Inga anmärkningsvärda arter är observerade.

Grön sköldmossa (1386)

Enstaka fynd är observerade. Det finns sannolikt fler exemplar inom området med tanke på tillgången av död ved i lämpligt nedbrytningsstadium.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Näringsrik granskog (9050)

- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk, i eller i anslutning till området.
- Avverkning och upparbetning av död ved.
- Stormfällning av de äldsta träden.
- Skogsbrand över större delen av området.
- Förändring i markkemin p.g.a. kvävenedfall eller gödsling som gör att mykorrhizasvampar missgynnas.
- Förändrad hydrologi genom körskador eller markavvattning.

***Lövsumpskog (9080)**

- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk, i eller i anslutning till området.
- Avverkning och upparbetning av död ved.
- Stormfällning av de äldsta träden.
- Förändring i markkemin p.g.a. kvävenedfall eller gödsling.
- Förändrad hydrologi genom körskador eller markavvattning.

Grön sköldmossa (1386)

- Död ved avverkas och förs bort från skogen.
- Beskuggning av död ved försvinner.
- Skogsbrand över hela området.
- Kontinuitet av granlågor bryts.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20Beteckning
511-44877-2016

Bevarandeåtgärder med tidsplan

Gällande regler

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom delar av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Grön sköldmossa är fridlyst enligt 7 § Artskyddsförordningen (2007:845).

Behov av ytterligare reglering

Ett formellt skydd av området behövs och arbete med reservatsbildning pågår.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Kolarmoraåskogen. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
*Lövsumpskog (9080)	Fri utveckling. Vid eventuell framtida konkurrens av gran, bör gran avverkas i ett tidigt skede.	Kontinuerligt Vid behov
Näringsrik granskog (9050)	Den barrdominerade skogen lämnas för fri utveckling. Lövdominerade partier kan behöva en viss frihuggning av konkurrerande gran för att gynna överlevnaden och dimensionsutvecklingen av asp och ädla lövträd. Detta sker lämpligen genom att konkurrerande gran successivt ringbarkas respektive fälls omkull, för att ligga kvar som naturligt tillskott av död ved.	Kontinuerligt Successivt vid behov
Grön sköldmossa (1386)	Kontinuerlig tillgång av död ved.	

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44877-2016**Bevarandetillstånd i dag**

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer och arter.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
*Lövsumpskog (9080)	Gynnsamt. Om sumpskogen får utvecklas fritt ökar förekomst av gamla träd och död ved.
Näringsrik granskog (9050)	Gynnsamt.
Grön sköldmossa (1386)	Gynnsamt.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Douhan, B. 1986. *Aspdalssjöområdet – översiktlig ornitologisk inventering.*

Länsstyrelsen i Stockholms län. Naturkatalog för Stockholms län. Remissupplaga. 1996. Objekt 88.15 c

Länsstyrelsen i Stockholms län. Våtmarksinventering i Stockholms län. Rapport nr 1997:1. 1997.

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogsinventering. 1993.

Stighäll, K. 1998. *Aspdalssjöområdet – inventering av naturskogar.* Naturvård i Norrtälje kommun nr 17.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44877-2016**Karta**

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

